

Osavuosisikatsaus

1.1. – 30.6.2002

Fortum Oyj:n osavuosisikatsaus 1.1. – 30.6.2002

Strategian toteuttaminen eteni hyvin, tulokset paranivat

Osavuosi lyhyesti

- Tulos parani merkittävästi, osakekohtainen tulos nousi 32 %.
- Liiketoiminnan kassavirta oli vahva, useita merkittäviä divestointeja saatiin päätökseen.
- Velkoja vähennettiin 929 miljoonalla eurolla toisella neljänneksellä.
- Birka Energi –integraatio eteni hyvin
– uusi yhteispohjoismainen organisaatio aloitti 1. heinäkuuta.
- Kansainväliset jalostusmarginaalit ja sähkön markkinahinnat olivat alhaisia.
- Suomen valtion omistusosuus laski 60.8 prosenttiin, vapaan kaupankäynnin piirissä olevien osakkeiden määrä kasvoi.

Avainluvut	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Liikevaihto, milj. euroa	2 682	2 503	5 253	5 392	10 410
Liikevoitto, milj. euroa	422	251	749	558	914
Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. euroa	346	202	615	448	702
Tulos/osake, euroa	0,29	0,18	0,50	0,38	0,57
Oma pääoma/osake, euroa			6,72	6,46	6,49
Sijoitettu pääoma (kauden lopussa), milj. euroa			13 734	10 913	11 032
Korollinen nettovelka (kauden lopussa), milj. euroa			6 182	4 001	3 674
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, milj. euroa			3 956	294	713
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa			775	744	1 145
Sijoitetun pääoman tuotto, %			10,3	10,2	8,7
Oman pääoman tuotto, %			9,1	10,1	8,3
Velkaantumisaste, %			87	62	54
Henkilöstö keskimäärin			14 659	15 607	14 803
Henkilöstö (kauden lopussa)			14 775	14,862	13 425
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, miljoonaa			845,6	794,6	798,3

Liikevaihto ja tulos

Konsernin liikevaihto oli 5 253 (5 392) miljoonaa euroa, joka oli kolme prosenttia viime vuoden vastaavaa ajanjaksoa alempi. Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan liikevaihto kasvoi Birka Energin siirryttyä kokonaan Fortumin omistukseen. Öljyliiketoiminnan liikevaihto pieneni alentuneiden markkinahintojen vuoksi.

Konsernin liikevoitto kasvoi merkittävästi ja oli 749 (558) miljoonaa euroa. Tähän vaikuttivat suurelta osin liiketoimintojen myynneistä saadut voitot. Kertaluonteiset erät olivat 314 (46) miljoonaa euroa. Tammi-kesäkuussa liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä

oli 76 miljoonaa euroa viime vuoden vastaavaa ajanjaksoa alempi. Toisen neljänneksen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 31 miljoonaa parempi kuin vertailujaksolla.

Sähkönmyynnin kokonaisvolyymi kasvoi Birka Energin omistuksen muuttumisen myötä. Vertailukelpoinen myyntivolyymi oli kuitenkin viime vuotta alempi, mikä vaikutti Sähkö, lämpö ja kaasu –segmentin tulokseen.

Fortum Energy Solutions –segmentin tulos ilman kertaluonteisia eriä parani edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Öljynjalostuksen ja markkinoinnin tulokseen vaikuttivat matalat kansainväliset jalostusmarginaalit, joita EUR 29 (-2) miljoonan varastovoitto osittain kompensoi. Fortumin jalostamien öljytuotteiden toimitukset lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna. Myös bensiinikomponenttiliiketoiminnan vahva tulos ja öljyn vähittäismyynnin merkittävä tulosparrus vaikuttivat myönteisesti.

Öljynetsinnän ja –tuotannon tulosta painoivat alhaiset raakaöljyn ja maakaasun hinnat sekä Omanin tuotanto-osuuksien myynnistä aiheutunut tuotannon supistuminen.

Birka Energi -konsernin vaikutus Fortumin liikevoittoon oli 136 (107) miljoonaa euroa tammi-kesäkuussa liikearvosta tehtyjen poistojen jälkeen.

Voitto ennen satunnaisia eriä oli 615 (448) miljoonaa euroa.

Vähemmistöosuus katsauskauden tuloksesta oli 40 (42) miljoonaa euroa. Se liittyy lähes kokonaan Fortum Capital Ltd:n vuonna 2000 liikkeellelaskemiin etuoikeutettuihin osakkeisiin.

Tilikauden voitto oli 426 (305) miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos oli 0,50 (0,38) euroa. Sijoitetun pääoman tuotto oli 10,3% (10,2%) ja oman pääoman tuotto 9,1% (10,1%). Tunnuslukuja laskettaessa käyttöomaisuuden ja osakeomistusten myyntivoitot ja -tappiot on jaksotettu koko vuodelle.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 134 (110) miljoonaa euroa. Tilikauden verot olivat 149 (101) miljoonaa euroa.

Birka Energi on täysin konsolidoitu Fortumin lukuihin 1.3.2002 alkaen. Helmikuun 2002 loppuun asti Birka Energi on konsolidoitu suhteellista menetelmää käyttäen 50 %:n omistusosuuden perusteella. Birka Energi –kauppaan liittyvä Tukholman kaupungin 50 %:n taloudellinen osuus Birka Värme Holdingista on mukana vähemmistöosuudessa.

Sähkö, lämpö ja kaasu

Fortum on Pohjoismaiden toiseksi suurin sähköyhtiö ja johtava lämmön-tuottaja. Yhtiö harjoittaa myös kaasuliiketoimintaa.

	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Liikevaihto, milj. euroa	537	475	1 290	1 160	2 227
- sähkönmyynti, milj. euroa	351	341	744	734	1 269
- lämmönmyynti, milj. euroa	137	90	319	253	464
Liikevoitto, milj. euroa	149	49	297	212	367
Sidottu pääoma, milj. euroa			8 696	5 835	5 873
Sidotun pääoman tuotto, %			7,6	7,1	6,3

Sähkönkulutus Pohjoismaissa oli 197 (205) terawattituntia (TWh) tammi-kesäkuussa. Tästä Fortumin myymän sähkön osuus oli 26,8 (25,4) TWh. Myyntimäärä kasvoi 4,0 TWh toisella neljänneksellä Birkan Energin omistuksen muututtua. Ilman Birka Energin vaikutusta myyntivolyyymi väheni 2,3 TWh. Tämä johtui pääasiassa alentuneista NordPool-sähköpörssin hinnoista ja siitä aiheutuneesta pienentyneestä lauhdevoimatuotannosta. Myös vesivoimatuotannon vertailukelpoinen määrä oli pienempi kuin edellisvuoden vastaavalla jaksolla. Pohjoismaiden ulkopuolinen myynti oli 3,3 (3,0) TWh.

Tammi-kesäkuussa sähkön hinta pohjoismaisessa sähköpörssissä oli 24 % vertailujaksoa alempi, keskimäärin 18,8 (24,8) euroa megawattitunnilta. Tähän vaikuttivat tavanomaista lämpimämpi sää sekä runsaammat virtaamat ja vesivarastot. Fortumin myymän sähkön keskihinta Pohjoismaissa kasvoi hieman vertailujaksosta.

Fortumin omasta sähköntuotannosta katsauskaudella vesivoiman osuus oli noin 9,7 (9,3) TWh eli 43 (42) % ja ydinvoiman noin 10,6 (9,7) TWh eli 47 (44) %.

Katsauskaudella saatiin päätökseen pääosa Saksan liiketoimintojen myynneistä (Fortum Energie GmbH), joilla oli merkittävä vaikutus segmentin tulokseen. Isossa-Britanniassa myytiin Regional Power Generators Limited (RPG), joka omistaa ja käyttää Glanford Briggin 240 megawatin kaasukombivoimalaitosta Lincolnshiressä.

Sähkönmyynti alueittain (TWh)	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Pohjoismaat yhteensä	13,4	11,8	26,8	25,4	47,1
- Suomi	5,1	6,8	12,1	14,9	27,6
- muut Pohjoismaat*)	8,3	5,0	14,7	10,5	19,5
Saksa	0,8	0,7	1,7	1,5	3,6
Iso-Britannia ja Irlanti	0,8	0,9	1,6	1,4	2,8
Muut maat	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
Yhteensä	15,0	13,4	30,1	28,4	53,7

Lämmönmyynti alueittain (TWh)	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Suomi	2,0	2,2	5,3	6,0	10,9
Ruotsi*)	1,6	0,8	3,9	2,7	4,7
Muut maat	0,5	0,2	1,1	0,5	1,7
Yhteensä	4,1	3,5	10,3	9,2	17,3

*) sisältää 50 % of Birka Energistä helmikuun 2002 loppuun asti, sen jälkeen 100 %. Muutos Birka Energin omistuksessa lisäsi toisella neljänneksellä sähkönmyyntiä 4,0 TWh ja lämmönmyyntiä 1,3 TWh.

Sähkönsiirto

Fortum on Pohjoismaiden toiseksi suurin sähkönsiirtoyhtiö. Fortum omistaa ja käyttää alue- ja jakeluverkoja Ruotsissa, Suomessa ja Virossa. Fortumilla on sähkönjakeluasiakkaita yhteensä 1,3 miljoonaa.

	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Liikevaihto, milj. euroa	155	105	317	242	473
Liikevoitto, milj. euroa	72	25	185	81	135
Sidottu pääoma, milj. euroa			3 145	2 151	2 113
Sidotun pääoman tuotto, %			12,7	7,3	6,2

Tammi-kesäkuun liikevoittoon sisältyy kertaluonteisia eriä 91 (7) miljoonaa euroa, joista suurin osa tuli Espoon Sähkö Oyj:n osakkeiden ja Saksan sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnistä.

Sähkönsiirto jakeluverkoissa alueittain (TWh)	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Ruotsi*	3,3	1,7	6,6	4,3	7,7
Suomi**	1,1	0,8	2,4	2,2	4,4
Saksa	0,6	0,6	1,3	1,4	2,7
Viro	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
Yhteensä	5,0	3,2	10,4	8,0	15,0

*) Sisältää 100% Birka Energistä 1.3.2002 alkaen, aiemmin 50 %. Muutos Birka Energien omistuksessa lisäsi volyyymia 2,4 TWh.

***) Lisäys johtuu Uudenmaan Sähköverkko Oy:n ostosta.

Sähkönjakeluasiakkaitten lukumäärä alueittain	30.6.2002	30.6.2001	31.12.2001
Ruotsi*	890 000	440 000	450 000
Suomi**	390 000	280 000	280 000
Saksa	-	160 000	160 000
Viro	20 000	20 000	20 000
Yhteensä	1 300 000	900 000	910 000

*) Sisältää 100 % Birka Energistä 1.3.2002 alkaen, aiemmin 50 %.

***) Lisäys johtuu Uudenmaan Sähköverkko Oy:n ostosta.

Tammi-kesäkuussa Fortumin jakeluverkoissa siirrettiin sähköä yhteensä 10,4 (8,0) TWh ja alueverkoissa 9,6 (7,7) TWh.

Alueverkkosiirron määrä konsernin ulkopuolisille asiakkaille oli 3,1 (3,4) TWh Suomessa ja 6,5 (4,3) TWh Ruotsissa. Ruotsissa tapahtunut kasvu johtuu Birka Energien omistuksen muuttumisesta (+2,4 TWh).

Toukokuussa Fortum sai päätökseen kaupan, jolla se osti loput 50 % Elnova-konsernista, mukaan luettuna Uudenmaan Sähköverkko Oy. Kaupan jälkeen Fortumin markkinaosuus Suomen jakeluverkkotoiminnasta kasvoi 15 prosenttiin.

Fortum Energy Solutions

Fortum Energy Solutions (FES)-yksikön toimintaan kuuluvat voimalaitosten ja teollisuuden sopimuskunnossapito Suomessa ja Ruotsissa, yhdistetty sähkön ja lämmön tuotantoteknologia, konsernin ulkopuolisten voimalaitosten käyttöpalvelu sekä voimalaitosten suunnittelu ja toteutus.

	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Liikevaihto, milj. euroa	153	197	291	366	603
Liikevoitto, milj. euroa	10	21	11	9	13
Sidottu pääoma, milj. euroa			168	225	236
Sidotun pääoman tuotto, %			9,6	7,4	5,5

Afferden sähkö- ja lämpövoimalaitos myytiin samassa yhteydessä, kun konserni divestoi suurimman osan Saksan liiketoiminnoistaan. Myynnillä oli merkittävä vaikutus segmentin tulokseen.

Voimalaitos-engineeringin rakennejärjestelyt jatkuivat.

Öljynjalostus ja markkinointi

Fortum kuuluu kahden suurimman toimittajan joukkoon pohjoismaisilla öljyn tukkumarkkinoilla. Fortumilla on kaksi öljynjalostamoaa Suomessa, liikenneasema- ja myyntipisteverkosto Suomessa ja muissa Itämeren alueen maissa sekä perusöljy-, voiteluaine-, komponentti- ja nestekaasu-liiketoimintaa. Kuljetuksia varten konsernilla on omia ja rahdattuja säiliöaluksia sekä terminaaleja.

	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Liikevaihto, milj. euroa	1 812	1 772	3 372	3 724	7 223
Liikevoitto, milj. euroa	78	95	136	149	242
Sidottu pääoma, milj. euroa			1 544	1 616	1 688
Sidotun pääoman tuotto, %			16,8	17,7	14,3

Tammi-kesäkuussa Brent-raakaöljyn barrelihinta oli keskimäärin 23,1 (26,6) dollaria.

Kansainvälinen jalostusmarginaali Luoteis-Euroopassa (Brent Complex) oli huomattavasti edellisvuotta alempi ja oli katsauskaudella keskimäärin 0,4 (2,7) dollaria barreilta. Toisella neljänneksellä jalostusmarginaali hieman parani ja oli keskimäärin 0,9 (3,4) dollaria barreilta. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla Fortumin lisämarginaali oli noin 2 dollaria kansainvälistä marginaalia korkeampi.

Suomessa liikennepolttoaineiden (bensiniin ja dieselöljyn) kulutus kasvoi noin yhdellä prosentilla kun taas alkuvuoden leuto sää heijastui polttoöljyjen kulutukseen. Kevyen polttoöljyn toimitukset vähenivät noin 10%, ja raskaan polttoöljyn noin 5% verrattuna vuoden 2001 alkupuoliskoon.

Tammi-kesäkuussa öljytuotteiden kulutus Suomessa oli 4,4 (4,4) miljoonaa tonnia. Suomessa Fortumin myymän bensiinin vähittäismarkkinaosuus oli 30,1% (29,9%), dieselöljyn 42,9% (43,4%), kevyen polttoöljyn 40,2% (41,0%) ja raskaan polttoöljyn 46,5% (47,1%).

Alhainen raakaöljyn hinta ja vähäiset jalostusmarginaalit pienensivät liikevaihtoa vertailujaksoa suuremmista myyntimääristä huolimatta.

Katsastuskaudella allekirjoitettiin sopimus 24 diesel-aseman myynnistä Ruotsissa.

Fortum jalosti tammi-kesäkuussa 6,2 (5,1) miljoonaa tonnia raakaöljyä ja muita syöttöaineita. Kasvu johtuu pääasiassa vertailukaudella olleesta Porvoon jalostamon kuusiviikkoisesta huoltoseisokista. Logistisesti kilpailukykyisen raakaöljyn tuonti Primorskin öljysatamasta Venäjältä lisääntyi. Tammi-kesäkuussa yhtiö myi öljytuotteita Suomessa noin 3,9 (3,5) miljoonaa tonnia. Viennin osuus oli 2,4 (1,9) miljoonaa tonnia.

Komponenttiliiketoimintaan kuuluvan Kanadan Edmontonin MTBE-laitoksen muuntaminen iso-oktaanin tuotantolaitokseksi on alkanut. Työ on tarkoitettu saadaan valmiiksi syyskuussa 2002. Fortum omistaa laitoksesta 50%.

Porvoon jalostamolle rakennettiin hakepoltonestettä tuottava pyrolyysikoelaitos, jossa tuotanto aloitettiin toukokuussa. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla Porvoossa käynnistettiin myös raakaöljyn ja muiden öljytuotteiden putkikuljetukseen tarkoitettua virtausta parantavan lisäaineen tuotanto.

Katsauskaudella öljynkuljetuksen rahtitasot olivat merkittävästi alhaisempia kuin viime vuoden vastaavana aikana. Fortumin alusten käyttöaste pysyi hyvänä.

Fortumin jalostamien öljytuotteiden toimitukset tuoteryhmittäin (1 000 t)	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Bensiinit	1 095	657	2 143	1 650	3 823
Dieselöljyt	887	517	1 843	1 518	3 310
Lentopetroli	164	132	300	219	455
Kevyt polttoöljy	337	296	723	347	1 713
Raskas polttoöljy	265	101	679	244	1 201
Muut	396	507	615	1 474	1 641
Yhteensä	3 144	2 210	6 303	5 452	12 143

Fortumin jalostamien öljytuotteiden toimitukset alueittain (1 000 t)	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Suomi	1 938	1 621	3 870	3 514	7 484
Muut Pohjoismaat	484	349	928	833	1 991
Baltian maat ja Venäjä	8	5	19	27	45
USA ja Kanada	339	0	587	340	682
Muut maat	375	235	899	738	1 941
Yhteensä	3 144	2 210	6 303	5 452	12 143

Öljynetsintä ja -tuotanto

Öljyn ja kaasun etsintä ja tuotanto on keskitetty Norjaan ja Venäjälle.

	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Liikevaihto, milj. euroa	107	122	180	221	408
Liikevoitto, milj. euroa	121	68	139	117	196
Sidottu pääoma, milj. euroa			1 021	1 340	1 271
Sidotun pääoman tuotto, %			23,4	18,2	15,4

Tammi-kesäkuun liikevoitto sisältää 67 miljoonan euron voiton, joka saatiin Omanin öljykenttäosuuksien myynnistä.

Pohjanmeren kevyen Brent-raakaöljyn keskimääräinen hinta tammi-kesäkuussa oli 23,1 (26,6) USD/bbl. Fortumin myymän öljyn keskimääräinen barrelihinta oli 23,4 (25,9) dollaria ja kaasun vastaava ekvivalenttihinta 16,2 (19,8) dollaria.

Öljyn ja kaasun tuotanto (öljykvivalenttivarrelia päivässä)	I-II/02	I-II/01	2001
Yhteensä	38 560	41 240	40 200

Tammi-kesäkuun tuotanto vastasi noin 1,9 (2,0) miljoonan tonnin vuosituotantoa. Tuotannosta noin 30 % oli maakaasua. Tuotannon väheneminen johtuu Omanin öljykenttäosuuksien myynnistä. Öljyn- ja kaasuntuotanto Norjassa kasvoi noin 8 % vertailujaksosta.

Toukokuussa Fortum päätti käynnistää Norjan öljy- ja kaasuliiketoimintoja koskevan strategisen tarkastelun. Suneinahn öljykenttäosuuden myynti Omanissa saatiin päätökseen kesäkuussa.

Investoinnit öljyntuotannon aloittamiseksi Luoteis-Venäjällä vuonna 2003 jatkuivat suunnitellusti. Kesäkuussa SeverTEK, Fortumin ja venäläisen Lukoilin yhteisomistuksessa oleva yritys, ja Euroopan jälleenrakentamis- ja kehityspankki EBRD allekirjoittivat 200 miljoonan dollarin lainasopimuksen Etelä-Shapkinon öljykentän tuotantoinvestointia varten. Kentän kaupalliset varat ovat yli 20 miljoonaa tonnia. Tuotanto on tarkoitus aloittaa vuoden 2003 syksyllä.

Fortum Markets

Fortum Markets keskittyy sähkön, lämmitysöljyn, kaasun, kaukolämmön ja kaukokylmän sekä niihin liittyvien palveluiden myyntiin. Fortum Marketsilla on Suomessa noin 500,000 ja Ruotsissa noin 780,000 asiakasta.

Uuden yhteispohjoismaisen liiketoimintakonseptin valmistelu jatkui. Uusi organisaatio tuli voimaan 1.7.2002.

Fortum Marketsin luvut sisältyvät sähkön osalta Sähkö, lämpö ja kaasu -segmentin ja öljyn osalta Öljynjalostus ja markkinointi -segmentin lukuihin.

Liiketoiminnan kehittäminen ja rakennejärjestelyt

Birka Energi –kauppa saatiin päätökseen helmikuun lopussa ja yhtiöiden sähkö- ja lämpöliiketoimintojen yhdistämisprosessi aloitettiin välittömästi. Uusi yhteispohjoismainen organisaatio tuli voimaan heinäkuun alussa.

Kesäkuussa saatiin päätökseen Omanin öljykenttäosuuksien myynti. Fortum sai kaupasta noin 180 miljoonaa euroa myyntituottoja ja 67 miljoonan euron kirjanpidollisen nettovoiton.

Fortum myi huhtikuussa saksalaisen Fortum Energie GmbH:n koko osakekannan. Kaupan arvo oli 545 miljoonaa euroa. Myös tämä kauppa saatiin päätökseen kesäkuussa. Myyntivoitto oli noin 150 miljoonaa euroa.

Vuoden aikana Fortum on myynyt myös 27,6 % osuutensa Espoon Sähkö Oyj:ssä, 100% osuutensa Regional Power Generators Limited -yhtiöstä, joka omistaa ja käyttää Briggin kaasukombivoimalaitosta Isossa-Britanniassa, sekä joitakin kiinteistöjä ja yhden säiliöaluksen.

Huhtikuun alussa Fortum osti toisenkin puolikkaan suomalaisesta Elnova-konsernista, johon kuuluu sähköjakeluyhtiö Uudenmaan Sähköverkko Oy ja sähkömyyntiyhtiö Uudenmaan Energia Oy, sekä 50 % osuuden paikallisesta kaukolämpöyhtiöstä. Näiden kauppajen arvo oli yhteensä 81 miljoonaa euroa.

Investoinnit ja rahoitus

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat tammi-kesäkuussa 3 956 (294) miljoonaa euroa. Kasvu johtuu lähes kokonaan Birka Energin 50 % osuuden ostamisesta. Kauden lopussa korolliset nettovelat olivat 6 182 miljoonaa euroa. Toisella neljänneksellä kehitys oli myönteistä, ja nettovelka väheni 929 miljoonaa euroa vahvan kassavirran ja divestointien ansiosta. Ensimmäisellä neljänneksellä nettovelat olivat kasvaneet vuoden 2001 lopun 3 674 miljoonasta eurosta vuoden 2002 maaliskuun lopun 7 111 miljoonaan euroon. Lisäys johtui lähes kokonaan Birka Energin ostosta. Velkaantumisaste oli kesäkuun lopussa 87 % (102 % maaliskuun 2002 lopussa, 54 % vuoden 2001 lopussa).

Konsernin nettorahoituskulut olivat 134 (110) miljoonaa euroa.

Taseen vahvistamiseksi Fortum ilmoitti viime marraskuussa myyvän omaisuuseriä miljardiilla eurolla. Heinäkuuhun 2002 mennessä sovittujen kauppojen arvo oli yli 1,2 miljardia euroa.

Osakkeet ja osakeomistukset

Yhteensä 57 280 Fortum Oyj:n osaketta on merkitty optio-oikeuksilla ja maksettu 17.5. – 7.6.2002 välisenä aikana. Optio-oikeudet liittyivät Fortum Oyj:n henkilökunnalle vuonna 1999 suuntaamaan optiolainaan. Fortum Oyj:n osakepääoma on korotuksen jälkeen 2 875 263 907 euroa ja osakkeiden kokonaismäärä 845 665 855 kappaletta. Osakemerkintöjen seurauksena Fortum Oyj:n oma pääoma kasvoi yhteensä 249 740,80 euroa.

Kesäkuussa Suomen valtion omistusosuus laski 70,7 prosentista 60,8 prosenttiin Suomen valtion myytyä 77 000 000 Fortumin osaketta institutionaalisille ja yksityisille sijoittajille. Tämän lisäksi käytettiin myös 7 268 000 osakkeen lisäosakeoptio. Osakkeiden myyntihinta oli 5,50 euroa kappaleelta.

Kansainvälisten osakkeenomistajien osuus lähes kaksinkertaistui, ja oli 18,6 % kesäkuun lopussa. Vapaan kaupankäynnin piirissä olevien osakkeiden määrä kasvoi kolmanneksella.

Henkilöstö

Konsernin henkilöstön lukumäärä tammi-kesäkuussa oli keskimäärin 14 659 (15 607). Vähennyksestä valtaosa johtui Voimansiirto-engineeringin myynnistä vuonna 2001 ja Saksan sähköliiketoimintojen pääosan myynnistä vuonna 2002. Toisaalta henkilöstön lukumäärä kasvoi, kun Birka Energi siirtyi kokonaan Fortumin omistukseen.

Henkilöstön lukumäärä kauden lopussa oli 14 775 (14 862).

Kesäkuussa Fortum tiedotti uuden yhteispohjoismaisen toimintatavan arvioiduista henkilöstövaikutuksista. Kokonaisuudessaan ne koskevat noin 900 henkilöä joko päällekkäisten toimintojen purkamisen tai ulkoistamisen seurauksena. Yt-neuvottelut Suomessa ja Ruotsissa alkavat elokuussa.

Kaarina Dromberg erosi Fortumin hallintoneuvoston jäsenyydestä 6.6.2002 tultuaan valituksi valtioneuvoston jäseneksi.

Lähiajan näkymät

Fortumin tuloksen muodostumisen kannalta merkittäviä markkinatekijöitä ovat sähkön hinta, raakaöljyn hinta, öljyn jalostusmarginaali ja Yhdysvaltain dollarin sekä Ruotsin kruunun kurssit.

Sähkön käytön arvioidaan parin seuraavan vuoden aikana kasvavan Pohjoismaissa noin 1-2 % vuosivauhtia. Vuoden 2002 ensimmäisen puoliskon aikana sähkön spot-hinta oli keskimäärin 18,8 euroa megawattitunnilta, noin 24 % vähemmän kuin vertailujaksolla. Tämä johtui tavallista lämpimämmästä säästä, normaalia suuremmasta virtaamasta ja runsaammista vesivarastoista. Heinäkuun puolivälissä Ruotsin ja Norjan vesivarastot olivat 5 TWh keskimääräistä suurempia.

Birka Energi –kaupan odotetaan tuottavan vuosittain synergiaetuja 100 miljoonaa euroa vuodesta 2004 lähtien.

Brent-raakaöljyn hinta oli keskimäärin 23,1 dollaria barreilta vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Heinäkuussa hinta on ollut keskimäärin 25,9 dollaria barreilta ja vuoden 2002 lopun kansainväliset futuurihinnat keskimäärin 25,2 dollaria barreilta. Fortumin öljyn- ja kaasuntuotannon odotetaan kasvavan yli 10 % vuoden toisella puoliskolla ensimmäiseen puoliskoon verrattuna. Täten Fortumin Norjan kenttien kasvaneen tuotannon ansiosta vuotuinen tuotanto pysyisi edellisvuoden tasolla Omanin öljykenttäosuuksien myynnistä huolimatta.

Kansainvälinen jalostusmarginaali Luoteis-Euroopassa (Brent Complex) oli huomattavasti alempi kuin vuonna 2001 ja oli keskimäärin 0,4 (2,7) dollaria barreilta tammi-kesäkuussa. Toisella neljänneksellä se nousi keskimäärin 0,9 (3,4) dollariin barreilta. Vaikka öljytuotteiden kulutuksen kasvua ei yhtiön tärkeimmillä markkina-alueilla juuri ole näkyvissä, vähärikkisten ja rikkittömien polttoaineiden kysyntä on selvässä kasvussa. Usean vuoden ajan kansainvälinen Brent Complex –jalostusmarginaali on ollut keskimäärin 1,5 – 2,0 dollaria barreilta. Fortumin lisämarginaalin arvioidaan pysyvän edellisvuosien tasolla.

Tammi-kesäkuussa euron vaihtokurssi dollaria vastaan oli keskimäärin 0,9006. Kesäkuun lopussa vaihtokurssi oli 0,9975. Kymmenen prosentin muutoksen dollarin arvossa arvioidaan vaikuttavan, suojaukset huomioiden, Fortumin liikevoittoon vuositasolla +/-15 miljoonaa euroa vuonna 2002.

Fortum jatkaa keskittymistä kassavirtaan ja velkojen vähentämiseen sekä kilpailukyvyyn parantamiseen. Fortumin Norjan öljy- ja kaasuliiketoimintojen strategisten vaihtoehtojen arviointi, joka sisältää myös mahdollisen myynnin, etenee.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton.

Espoossa 25.7.2002
Fortum Oyj
Hallitus

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.6.2002
Tilintarkastamaton
KONSERNIN TULOSLASKELMA

M€	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Liikevaihto	2 682	2 503	5 253	5 392	10 410
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	4	7	13	18	36
Liiketoiminnan muut tuotot	238	118	327	132	203
Poistot ja arvonalentumiset	-172	-140	-323	-277	-623
Liiketoiminnan muut kulut	-2 330	-2 237	-4 521	-4 707	-9 112
Liikevoitto	422	251	749	558	914
Rahoitustuotot ja -kulut	-76	-49	-134	-110	-212
Voitto ennen satunnaisia eriä	346	202	615	448	702
Satunnaiset tuotot ja kulut	-	-	-	-	-
Voitto ennen veroja	346	202	615	448	702
Välittömät verot	-84	-34	-149	-101	-160
Vähemmistöosuus	-18	-21	-40	-42	-83
Tilikauden voitto	244	147	426	305	459

Tulos/osake, euro	0,29	0,18	0,50	0,38	0,57
Laimennusvaikutuksella oikaistu tulos /osake, euro	0,29	0,18	0,50	0,38	0,57
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 kpl			845 638	794 571	798 346
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl			851 580	795 020	799 308

KONSERNIN TASE

M€	30.6.02	30.6.01	31.12.01
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	14 868	11 417	11 328
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	622	654	598
Saamiset	1 638	1 716	1 766
Rahavarat	428	495	602
Yhteensä	2 688	2 865	2 966
Yhteensä	17 556	14 282	14 294
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma	2 875	2 875	2 875
Muu oma pääoma	2 807	2 260	2 610
Yhteensä	5 682	5 135	5 485
Vähemmistöosuus	1 443	1 282	1 270
Pakolliset varaukset	95	117	144
Laskennallinen verovelka	1 804	1 098	1 122
Pitkäaikainen vieras pääoma	5 402	4 044	3 516
Lyhytaikainen vieras pääoma	3 130	2 606	2 757
Yhteensä	17 556	14 282	14 294
Oma pääoma/osake, euro	6,72	6,46	6,49
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	845 666	845 609	845 609
Osakkeiden lukumäärä ilman omia osakkeita, 1 000 kpl	845 666	794 571	845 609

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.6.2002
Tilintarkastamaton
KONSERNIN KASSAVIRTALASKELMA

M€	30.6.02	30.6.01	31.12.01
Liiketoiminnan kassavirta	775	744	1 145
Käyttöomaisuuslisäys	-2 061	-294	-708
Käyttöomaisuuden myyntitulot	856	310	438
Muiden sijoitusten muutos	209	-12	-31
Kassavirta ennen rahoitusta	-221	748	844
Lainojen nettomuutos	295	-479	-643
Osingonjako	-220	-183	-183
Muut rahoituserät	-48	-32	147
Rahoituksen kassavirta	27	-694	-679
Likvidien varojen muutos			
lisäys (+), vähennys (-)	-194	54	165

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

	30.6.02	30.6.01	31.12.01
Korollinen nettovelka, M€	6 182	4 001	3 674
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, M€	3 956	294	713
Liiketoiminnan kassavirta, M€	775	744	1 145
Kassavirta ennen rahoitusta, M€	-221	748	844
Henkilöstö keskimäärin	14 659	15 607	14 803
Sijoitetun pääoman tuotto, %	10,3	10,2	8,7
Oman pääoman tuotto, %	9,1	10,1	8,3
Gearing, %	87	62	54
Omavaraisuusaste, %	41	45	48

KONSERNIN LIIKEVAIHTO LIIKETOIMINNOITTAIN

M€	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	537	475	1 290	1 160	2 227
Sähkönsiirto	155	105	317	242	473
Fortum Energy Solutions	153	197	291	366	603
Öljynjalostus ja markkinointi	1 812	1 772	3 372	3 724	7 223
Öljyn ja kaasun tuotanto	107	122	180	221	408
Muu toiminta	16	20	30	42	95
Liiketoimintojen välinen myynti	-98	-188	-227	-363	-619
Yhteensä	2 682	2 503	5 253	5 392	10 410

KONSERNIN LIIKEVOITTO LIIKETOIMINNOITTAIN

M€	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	149	49	297	212	367
Sähkönsiirto	72	25	185	81	135
Fortum Energy Solutions	10	21	11	9	13
Öljynjalostus ja markkinointi	78	95	136	149	242
Öljyn ja kaasun tuotanto	121	68	139	117	196
Muu toiminta	-8	-9	-19	-14	-40
Eliminoinnit	-	2	-	4	1
Yhteensä	422	251	749	558	914

MERKITTÄVÄT KERTALUONTEISET ERÄT LIIKEVOITTOSSA LIIKETOIMINNOITTAIN

M€	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	96	22	98	22	62
Sähkönsiirto	33	-	91	7	15
Fortum Energy Solutions	11	17	11	16	21
Öljynjalostus ja markkinointi	9	43	38	-	-75
Öljyn ja kaasun tuotanto	67	-	67	-	-
Muu toiminta ja eliminoinnit	8	1	9	1	1
Yhteensä	224	83	314	46	24

KONSERNIN POISTOT JA ARVONALENTUMISET LIIKETOIMINNOITTAIN

M€	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	66	45	117	87	232
Sähkönsiirto	42	30	76	59	121
Fortum Energy Solutions	6	5	10	10	18
Öljynjalostus ja markkinointi	34	33	69	68	140
Öljyn ja kaasun tuotanto	24	24	48	48	102
Muu toiminta ja eliminoinnit	-	3	3	5	10
Yhteensä	172	140	323	277	623

KONSERNIN INVESTOINNIT LIIKETOIMINNOITTAIN

M€	II/02	II/01	I-II/02	I-II/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	76	37	2 552	67	197
Sähkönsiirto	113	12	1 287	22	100
Fortum Energy Solutions	4	16	24	52	80
Öljynjalostus ja markkinointi	41	80	64	111	224
Öljyn ja kaasun tuotanto	17	20	26	35	90
Muu toiminta ja eliminoinnit	1	6	3	7	22
Yhteensä	252	171	3 956	294	713

KONSERNIN SIDOTTU PÄÄOMA LIIKETOIMINNOITTAIN

M€	30.6.02	30.6.01	31.12.01
Sähkö, lämpö ja kaasu	8 696	5 835	5 873
Sähkönsiirto	3 145	2 151	2 113
Fortum Energy Solutions	168	225	236
Öljynjalostus ja markkinointi	1 544	1 616	1 688
Öljyn ja kaasun tuotanto	1 021	1 340	1 271
Muu toiminta ja eliminoinnit	114	168	154
Yhteensä	14 688	11 335	11 335

1) Sidottu pääoma sisältää konserniaktiivan kohdistamisesta muodostuvaa laskennallista verovelkaa Sähkö, lämpö ja kaasu -segmentissä 466 M€ 30.6.2002 ja 175 M€ vuonna 2001 sekä Sähkönsiirrossa 467 M€ 30.6.2002 ja 240 M€ vuonna 2001.

KONSERNIIN SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTO LIIKETOIMINNOITTAIN²⁾

%	30.6.02	30.6.02 *)	30.6.01	30.6.01 *)	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	7,6	6,3	7,1	6,7	6,3
Sähkönsiirto	12,7	9,6	7,3	7,0	6,2
Fortum Energy Solutions	9,6	4,8	7,4	0,8	5,5
Öljynjalostus ja markkinointi	16,8	16,2	17,7	17,8	14,3
Öljyn ja kaasun tuotanto	23,4	17,8	18,2	18,2	15,4

*) Tunnusluvut laskettu siten, että käyttöomaisuuden ja osakeomistusten myyntivoitot ja -tappiot on jaksotettu koko vuodelle.

2) Sidotun pääoman tuotto -% = Liikevoitto / sidottu pääoma keskimäärin

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.6.2002

Tilintarkastamaton

KONSERNIN VASTUUT

<i>M€</i>	30.6.02	30.6.01	31.12.01
Vastuusitoumukset			
Omasta puolesta			
Velan vakuudeksi			
Pantit	453	185	239
Kiinteistökiinnitykset	236	145	144
Yrityskiinnitykset	82	17	8
Irtaimistokiinnitykset	52	54	52
Muista sitoumuksista			
Pantit	-	-	-
Kiinteistökiinnitykset	54	56	56
Yrityskiinnitykset	3	-	3
Irtaimistokiinnitykset	3	15	11
Takaisinostovastuut	16	19	18
Muut vastuusitoumukset	534	435	462
Yhteensä	1 433	926	993
Osakkuusyritysten puolesta			
Pantit	8	-	4
Takaukset	218	231	177
Muut vastuusitoumukset	184	355	352
Yhteensä	410	586	533
Muiden puolesta			
Pantit	-	-	-
Takaukset	5	46	65
Muut vastuusitoumukset	14	4	4
Yhteensä	19	50	69
Yhteensä	1 862	1 562	1 595
Käyttöleasingvastuut			
Vuoden sisällä erääntyvät	60	79	80
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	66	117	97
Yhteensä	126	196	177
Rahoitusleasingisopimukset on kirjattu taseeseen.			
Ydinjätehuoltovastuu	515	489	515
Ydinjätehuoltorahaston rahasto-osuus	-505	-460	-505
Velkana taseessa	10	29	10

3) Vakuutena kiinnitetyt haltijavelkakirjat

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.6.2002
Tilintarkastamaton

Johdannaissopimukset	30.6.02			30.6.01			31.12.01		
	Korko- ja valuuttajohdannaiset M€	Kohde- etuuden arvo	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Kohde- etuuden arvo	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Kohde- etuuden arvo	Käypä arvo
Korkotermit	6 015	1	1	2 144	-	-	5 026	-2	-2
Koronvaihotosopimukset	6 833	-2	33	4 492	23	41	5 545	-14	25
Valuuttatermit ^{4),5)}	6 351	38	1	4 701	54	28	4 830	-27	-13
Valuuttavaihtosopimukset	2 951	237	46	3 203	294	66	3 180	312	35
Ostetut valuuttaoptiot	277	11	11	191	-6	-6	163	-4	-4
Asetetut valuuttaoptiot	94	2	2	104	-1	-1	76	-	-

4) Sisältää myös suljetut termiinisopimukset.

5) Sisältää myös ulkomaisten tytäryhtiöiden omaa pääomaa suojaavat sopimukset.

Raakaöljy ja öljytuotteet	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-
	1000 bbl	arvo	tamatta	1000 bbl	arvo	tamatta	1000 bbl	arvo	tamatta
		M€	M€		M€	M€		M€	M€
Myyntisopimukset	10 364	1	1	9 957	6	6	7 090	-1	-1
Ostosopimukset	8 351	1	1	9 743	-8	-8	4 525	1	1
Ostetut optiot	-	-	-	759	-	-	5 400	-1	-1
Asetetut optiot	25	-	-	300	-	-	900	1	1

Sähkijohdannaiset	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-
	TWh	arvo	tamatta	TWh	arvo	tamatta	TWh	arvo	tamatta
		M€	M€		M€	M€		M€	M€
Myyntisopimukset	71	66	66	58	-283	-278	52	-34	-34
Ostosopimukset	62	-67	-67	47	283	277	44	41	41
Ostetut optiot	5	-2	-1	3	1	1	3	-1	-1
Asetetut optiot	9	4	4	5	-4	-4	1	2	2

Kaasujohdannaiset	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-	Määrä	Käypä	Tulout-
	Mill.th.	arvo	tamatta	Mill.th.	arvo	tamatta	Mill.th.	arvo	tamatta
		M€	M€		M€	M€		M€	M€
Myyntisopimukset	2 568	43	43	1 846	72	72	1 719	-30	-30
Ostosopimukset	2 650	-39	-39	1 827	-69	-69	1 746	31	31
Ostetut optiot	574	-	-	28	-	-	145	1	1
Asetetut optiot	-504	2	2	55	-	-	241	-1	-1

Muiden vastuiden lisäksi Gasum Oy:n puolesta on annettu takaus, joka kattaa 75 % Gasumin ja OOO Gazexportin välisestä maakaasun hankintasopimuksesta johtuvista maksuvelvoitteista.

Johdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin siltä osin kuin sopimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Muiden sopimusten käypä arvo perustuu niistä aiheutuvien kassavirtojen nykyarvoon ja optioiden osalta arvonmäärittäsmalleihin.

Johdannaissopimuksia käytetään pääasiassa konsernin valuutta-, korko- ja hintariskin hallintaan.

LIKEVAIHTO NELJÄNNEKSITTÄIN

<i>M€</i>	II/02	I/02	2001	IV/01	III/01	II/01	I/01
Sähkö, lämpö ja kaasu	537	753	2 227	645	422	475	685
Sähkönsiirto	155	162	473	135	96	105	137
Fortum Energy Solutions	153	138	603	87	150	197	169
Öljynjalostus ja markkinointi	1 812	1 560	7 223	1 636	1 863	1 772	1 952
Öljyn ja kaasun tuotanto	107	73	408	81	106	122	99
Muu toiminta	16	14	95	22	31	20	22
Liiketoimintojen välinen myynti	-98	-129	-619	-70	-186	-188	-175
Yhteensä	2 682	2 571	10 410	2 536	2 482	2 503	2 889

LIKEVOITTO NELJÄNNEKSITTÄIN

<i>M€</i>	II/02	I/02	2001	IV/01	III/01	II/01	I/01
Sähkö, lämpö ja kaasu	149	148	367	114	41	49	163
Sähkönsiirto	72	113	135	30	24	25	56
Fortum Energy Solutions	10	1	13	5	-1	21	-12
Öljynjalostus ja markkinointi	78	58	242	15	78	95	54
Öljyn ja kaasun tuotanto	121	18	196	33	46	68	49
Muu toiminta	-8	-11	-40	-24	-2	-9	-5
Eliminoinnit	-	-	1	-2	-1	2	2
Yhteensä	422	327	914	171	185	251	307